

Paraules bàsiques sobre les nostres lletres

Jaume Fuster, Maria Mercè Marçal i Joan Francesc Mira han estat els referents als debats sobre escriptors d'aquests Octubre. Tres autors ben distints que coincideixen en la transcendència de la seua significació.

El primer debat, celebrat el dia 26, i, com la resta, en el marc de la Universitat Internacional Menéndez y Pelayo (UIMP), analitzava la figura i la incidència de Jaume Fuster, l'autor barceloní que va tractar la narrativa com a realitat, *La corona valenciana*, i la realitat com a narrativa, *La mort de Guillem*. Vicenç Villatoro, Isidor Cònsul, Jaume Pérez Muntaner i Guillem Jordi Graells, explicaren la diversitat i la importància de la seua trajectòria, marcada tant per la voluntat que la literatura en català arribe al major nombre de gent, com pel desig que la idea de país arrelle a través de l'expressió literària. La rellevància de l'autor com a activista cultural va tenir una de les més evidents concrecions en l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, que va presidir durant uns anys. La seua

mort prematura va tallar una carrera que podia donar majors fruits, però va fer més determinant el seu llegat.

També prematura fou la mort de Maria-Mercè Marçal, l'escriptora lleidatana que va lluitar per refermar la seua triple condició de dona, catalana i treballadora. Al voltant de la poetessa varen debatre el vespre del dia 27 Vicent Salvador, Josep Maria Sala-Valldaura i Lluïsa Julià. El seu és un dels casos d'autors destacats en què la transgressió de la pròpia obra s'encobreix amb la de la pròpia vida. Totes dues han acabat consolidant-se com a exemple de decisió i ruptura.

L'últim dels autors analitzats fou el valencià Joan F. Mira, qui, per molts,

pot ser el major exemple viu de pura literatura en català. Una de les grans virtuts de Mira ha estat la seua progressió creativa, que ha acabat consolidant-lo com un escriptor sense límits. I també com un comunicador obert i impenitent.

El dia 28, distints admiradors de la

donar a conèixer en la pràctica la "matèria de la cultura valenciana" a través del Museu d'Etnologia de València, que va posar dempeus. Cucó va observar que l'amor de l'autor per l'antropologia impregna cada racó de la seua obra. I això es detecta sobretot en l'esperit que inunda les seues novel·les —set, fins avui—, que indaguen en el conflicte entre l'individu i la història, entre el subjecte i la societat. L'escriptor Josep Palomeiro va unir la progressió del narrador a la de l'editorial 3i4, fent especial referència a dos llibres màxims: *Els treballs perduts*, i el cabdal *Borja papa*.

L'historiador Pau Viciano parlà finalment del reflex que l'autor manté amb el seu país, concentrat en la seua feina com a assagista. Viciano s'aturà en dos textos. En el primer, *Crítica de la nació pura*,

Mira reflexiona com a valencià sobre el pensament que vincula la nació cultural catalana a un solatge polític. Ho fa en unes pàgines innovadorament contextualitzades amb distints moviments nacionalistes internacionals. En el segon, *La nació dels valencians*, publicat anys després, el pensador evolucionista fins a aparcar la "utopia política dels Països Catalans", concentrant-se en el concepte de nació valenciana, però emmarcada en la cultura catalana. La conclusió de tots els debats va ser que tots tres autors eren escriptors en què es pot confiar. Un reconeixement exemplar als nostres dies.

Joan M. Oleaque

Una imatge dels debats. D'esquerra a dreta, Jaume Pérez Muntaner, Vicenç Villatoro, Isidor Cònsul i Guillem Jordi Graells debaten sobre Jaume Fuster.

seua obra en parlaren amb motiu dels vint-i-cinc anys des que l'autor va publicar els seus papers primigenis. El periodista Enric Sòria va destacar que Mira, amb la seua prosa directa i eficaç, va significar el contrapunt al culturanisme de tants escriptors en català dels anys 70, català de diccionari que va anul·lar la identificació entre els lectors i l'idioma que llegien. Mira va imposar el contrari, va demostrar que sabia "de què escrivia" i "com escrivia". De les seues aportacions periodístiques, Sòria n'assenyalà una ironia que no rebutja l'esperança.

L'antropòloga Josepa Cucó va passar la seua trajectòria com a "eximi antropòleg", com a l'escriptor que va

PRATS I CAMPS